

A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG NEVÉBEN!

A Debreceni Ítéltábla, mint másodfokú bíróság a Debrecenben, 2010. évi szeptember hó 15. napján tartott nyilvános ülés alapján meghozta a következő

í t é l e t e t :

Az életveszélyt okozó testi sértés büntette miatt vádlott ellen indított büntetőügyben a Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Bíróság 2010. évi január hó 12. napján kihirdetett 7.B.1033/2008/32. számú ítéletét megváltoztatja a következők szerint.

vádlott által elkövetett bűncselekményt emberölés büntett kísérletének minősíti. [Btk. 166.§ (1) bekezdés]

A vádlottal szemben kiszabott fegyházbüntetést, és közügyektől eltiltás mellékbüntetést egyaránt 7-7 (hét-hét) évre súlyosítja.

Egyebekben az első fokú ítéletet helybenhagyja azzal, hogy a vádlott 2007. november 27. napjától más ügyben tölt jogerős szabadságvesztés büntetést.

A másodfokú eljárásban 3.750 (háromezer-hétszázötven) Ft.- a vádlottat terhelő bűnügyi költség merült fel.

Indokolás:

A megyei bíróság a rendelkező részben megjelölt ítéletével terheltet testi sértés büntette [Btk.170.§ (1) bekezdés, (5) bekezdés I. fordulat] miatt, mint többszörös visszaesőt négy év hat hónap fegyházbüntetésre és öt év közügyektől eltiltás mellékbüntetésre ítélte. Rendelkezett a terhelt által előzetes fogvatartásban töltött idő beszámításáról. A terheltet kizárta a feltételes szabadság kedvezményéből. Rendelkezett továbbá a lefoglalt bűnjelekről és a felmerült bűnügyi költség viseléséről.

Az első fokú ítélet ellen a ügyész a büntetés súlyosítása érdekében jelentett be fellebbezést. A terhelt enyhítés végett, míg védője jogos védelem megállapítása mellett felmentés érdekében élt jogorvoslattal.

A Debreceni Fellebbviteli Főügyészség Bf.223/2010/1-I. számú átiratában az ügyész súlyosításra irányuló fellebbezését azzal a módosítással tartotta fenn, hogy a

bűncselekmény helyes minősítése a Btk. 166.§ (1) bekezdésben meghatározott emberölés büntetnének a Btk. 16.§ szerinti kísérlete. A súlyosabb minősítés mellett a büntetés súlyosítása indokolt, melynek során a kísérleti stádium és az eshetőleges szándék további enyhítő körülményként értékelendő az elsőfokú bíróság által egyebekben helyesen feltárt bűnösségi körülmények mellett.

vádlott a fellebbviteli főügyészség átiratával összefüggésben írásbeli észrevételeket tett. Hangsúlyozta, hogy a jogos védelem megállapítása érdekében élt jogorvoslattal. A jogos védelmi helyzetét továbbra is hangoztatva utalt arra, hogy a családja védelmében ment ki az ittas és kötekedő magatartást tanúsító sértetthez és testvéreihez, hiszen bármi előfordulhatott volna. Elsősorban gyermekei testi épségét tartotta szem előtt. Ölési és testi sértésre irányuló szándékának hiányát állította, hangsúlyozva azt, hogy elijesztési szándékkal védekezett a késsel.

A védő az ítéletábra nyilvános ülésén a felmentésre irányuló fellebbezés fenntartása mellett utalt arra is, hogy a sértett és testvérei provokatív magatartást tanúsítottak. A jogos védelmi helyzettel kapcsolatos védelmi álláspont elvetése esetére sem tartotta ugyanakkor szükségesnek a kiszabottnál súlyosabb büntetés alkalmazását az irányadó enyhítő körülményekre hivatkozással.

vádlott az utolsó szó jogán továbbra is állította, hogy védekezésként szúrta meg a sértettet, miután a sértett és testvérei rátámadtak, illetőleg feleségét is bántalmazták.

Az ügyészi fellebbezés alapos, míg a terhelt és védője által bejelentett jogorvoslat alaptalan.

Az ítéletábra a Be. 361.§ (1) bekezdés szerinti nyilvános ülésen bírálta felül a Be. 348.§ (1) bekezdése alapján teljes terjedelmében az első fokú ítéletet és az azt megelőző eljárást.

A megyei bíróság az elsőfokú eljárás során döntően a perrendi szabályoknak megfelelően járt el. Kisebb súlyú relatív eljárási szabályszegéseket vétett amikor bűncselekmény helyszínén intézkedő rendőr tanúkat, illetőleg a nyomozási cselekményeket végző tanút a hamis vád törvényi következményeire, valamint arra is figyelmeztette, miszerint maga és hozzátartozója által elkövetett bűncselekmény esetében nem kötelesek vallomást tenni. [7.B.1033/2008/17. számú jegyzőkönyv 2., 6. o.; 7.B.1033/2008/20. számú tárgyalási jegyzőkönyv 3., 5. o.]

A hamis vádra történő figyelmeztetést a Be. 117.§ (4) bekezdés kizárólag terheltnek esetében követeli meg, mely követelmény egyben a terhelti védekezés egyetlen korlátját is jelenti.

Megjegyzi az ítéletábra azt is, hogy tanú hamis vád törvényi következményeire történő kioktatásának szükségtelensége a Be. 85.§ (3) bekezdés törvényi megszövegezéséből egyértelműen kitűnik. A tanú igazmondási kötelessége ugyanis azt jelenti, hogy a tanú hamis vallomást nem tehet. Az igazmondási kötelesség ugyanakkor felöleli a bűncselekmény elkövetésére vonatkozó hamis tények közlésének - mint speciálisabb

elkövetési magatartás tanúsításának - tilalmát is, mely követelmény megszegése a törvényben szintén szabadságvesztés büntetéssel szankcionált.

Arra a tanú figyelmét vallomástétele közben fel lehet hívni, hogy tényállításai más által elkövetett bűncselekmény gyanújának felvetésére is alkalmasak, mely tényállításai valótlanúsága esetére már nem hamis tanúzás, hanem hamis vád büntettét követi el, mely cselekményt még súlyosabban rendeli büntetni a törvény, mint a hamis tanúzás és mentő körülmény elhallgatását. E figyelmeztetést megelőzően azonban, az igazmondási köteletségére történő emlékeztetése, és annak, valamint az arra adott válasznak a jegyzőkönyvezése sem maradhat el. [Be. 85.§ (3) bekezdés]

tanú kihallgatására a tárgyalási jegyzőkönyvből kitűnően nem az előzőekben foglaltaknak megfelelően került sor. A tanúvallomás közben a tanú, többször, szó szerint kizárólag a hamis vád törvényi következményeire lett figyelmeztetve, mely figyelmeztetésre adott válasz jegyzőkönyvezése is elmaradt. [7.B.1033/2008/17. számú jegyzőkönyv 10. oldal]

E hiányosságnak nem volt az ügy szempontjából jelentősége, hiszen tanú a rendőr tanúkkal történt bírósági szembesítését követően elismerte kihallgatásának tényét, nem emlékezőnek vallva magát.

Előzőekre figyelemmel ugyanakkor megállapítható, hogy a hamis vád törvényi következményeire történő szükségtelen és indokolatlan kioktatásra feleslegesen került sor tanúk esetében. [7.B.1033/2008/17. számú jegyzőkönyv 9., 16., 18. oldal, 7.B.1033/2008/20. számú jegyzőkönyv 6.o.; 7.B.1033/2008/32. jegyzőkönyv 2.o.]

Ahogy az ítélet tábla már több ízben kifejtette, a szükségtelen figyelmeztetéseket kerülni kell, mert a tanú figyelmét igénybe véve addig vezethetnek, hogy a releváns figyelmeztetés nem tudatosul a kihallgatott személyben.

Kisebb fokú eljárási szabályszegésnek tekinthető azon ítéletszerkesztési technika is, miszerint a tanúvallomások, terhelti vallomások szükségtelen részletességgel, egyben pontatlanul is kerülnek idézésre. Az ítélet 9. oldalának 1. bekezdésében írt indokolás pontosításra szorul azzal, hogy helyesen vonta kérdőre a vádlottat, hogy miért üzenget .. Másrészről a terhelt felesége, mondta a testvéreknek azt, miszerint szégyellhetik magukat, mert egy terhes nőt bántanak.

Az eljárási szabályszegések azonban az ügy felülbírálatára kihatással nem voltak.

A megyei bíróság ügyfelderítési kötelezettségének a szükséges körben eleget tett, melynek eredményeképp a Be. 351.§ (2) bekezdésben írt hibáktól mentes, megalapozott ítéleti tényállást állapított meg.

A megyei bíróság helyesen alapította ítéleti ténymegállapításait a terhelt következtelen vallomásával, és a terheltet menteni igyekvő, a bűncselekmény elkövetését az eljárás egy szakaszában magára is vállaló tanúvallomásával szemben eljárás során a történtek

lényegét illetően végig következetes vallomására. A sértett és testvérei tanúvallomását objektív bizonyítékok sora, így igazságügyi orvosszakértői vélemény, rendőri jelentés, tanúk vallomásai kétségkívül alátámasztottak. A megyei bíróság így helytállóan vetette el a terhelt azon jogos védelemre vonatkozó védekezését is, miszerint testvérek által kifejtett tetteges bántalmazás elleni védekezésként került sor sértett megszurására. A büntetőeljárás során a sértett és testvérei - más bizonyítékokkal is erősített - állításainak hitelt érdemlősége ugyanis a terhelti cselekvőség lényegére és az események időrendiségére nézve valóban nem kérdőjeleződött meg, ellentétben a terhelt és felesége szavahihetőségével szemben.

A megyei bíróság ugyanakkor tévedett, mikor tanú tárgyalási vallomását is elvetette. tanúnak a késszurással kapcsolatos észleletének hiányáról számot adó tárgyalási vallomása ugyanis sértett és testvérei által előadottakat erősíti. A nyomozási bíró előtti tanúvallomását ugyanakkor a Be. 78.§ (4) bekezdése alapján kellett kirekeszteni a bizonyítékok sorából. A Be. 86.§ (4) bekezdés alapján a 14. életévét a kihallgatásakor még be sem töltött tanú és a bűncselekmény elkövetését - több ízben - magára vállaló törvényes képviselő, valamint a terhelt között nyilvánvalóan érdekellentét állt fenn, mely körülmény eseti gondnok eljárását a nyomozási bíró előtt foganatosított tanúkihallgatás alkalmával is egyértelműen megkívánta volna. Ezen eljárási hiányosságot azonban a megyei bíróság helytállóan korrigálta a tárgyaláson.

tanú az elsőfokú bíróság tárgyalásán következetesen mondta el azt, hogy amikor nevelőapja kiment a lakásból, ő visszament vacsorázni. Ezt követően nevelőapja hangját hallotta és az ablakon kinézve azt látta, hogy apját a testvérek ütik. Édesanyja a lakásból kiment, őt is bántalmazták. vádlott és bemenekültek a házba. sértett és családtagjai a lakás bejárati ajtajához mentek, amikor útjukat állta és felszólította őket, hogy menjenek, ne verekedjenek. Ekkor már a lakásban volt. A család ezt követően a terheltet fenyegetve, eltávozott a kiskapun át. A vádlottal történő szembesítése során kk. határozottan állította, hogy nem látott kést a vádlottnál, a küszöbön állt, de semmilyen szúrást nem látott. [7.B.1033/2008/26. számú jegyzőkönyv 4-10. o., 2009. október 20-i tárgyalás]

a szülei bántalmazását és a sértett, valamint testvérei helyszínről távozását tehát végig figyelemmel kísérte, miközben szúrást nem észlelt. A tanú a bejárati ajtó küszöbén állva nyilvánvalóan a sértett és testvérei illetőleg a terhelt között helyezkedett el, ahol az események közvetlen közelében kivételes alkalma nyílt volna a terhelt által állított szúrás leadásának megfigyelésére. határozottan és következetesen állította azt, hogy ekkor nem látott kést a terheltnél, illetőleg nem látta a szúrást. Ennek nyilvánvaló magyarázata - a tanú észleletét és az általa előadott események időrendjét is figyelembe véve - az, miszerint a terhelt a szúrást a sértett és testvérei állításának megfelelően, az utcán adta le, azt megelőzően, hogy a család által kifejtett tetteges cselekvőségre sor került volna. A tanú vallomása tehát felhasználható terhelt bizonyítékként.

Minderre figyelemmel a terheltnek és a védőjének jogos védelmi helyzetre történő hivatkozása bírói mérlegelést támad, mely a tényállás megalapozottsága miatt a perorvoslati eljárás során eredményre nem vezethetett.

A megyei bíróság okszerűen következtetett a terhelt bűnösségére. A cselekmény törvényi minősítése azonban helytelen.

A bírói gyakorlat a Legfelsőbb Bíróság 15. számú irányelvében foglalt iránymutatásnak megfelelően következetes és töretlen abban, hogy célzott, létfontosságú szerveket is sértő, élet kioltására tipikusan alkalmas - 17,5 cm pengehosszúságú - eszközzel, nagy erőbehatással történő, köztudottan létfontosságú szerveket tartalmazó testtájakra leadott késszúrás esetében az ölési szándék nem lehet vitás arra irányuló kijelentések hiányában sem. A terhelt nagy erőbehatással oly módon szúrta meg sértett hasát, melynek következtében létfontosságú szerve, így a mája is sérült, a szúrás pedig behatolt a mellüregbe is. A sértett életét kizárólag a szakszerű orvosi segítség mentette és menthette meg. Jóllehet, hogy a sértett vastag bőrkabátot viselt, azonban az erőbehatás mértéke, az 5-8 cm szúrt csatorna becsült hossza, a köztudottan élet fenntartásához nélkülözhetetlen szerveket tartalmazó testtájék ismerete, és a kés pengehosszúsága miatt a terhelt tudatának át kellett fognia a sértett halálának reális lehetőségét. A terhelt tehát a magatartása lehetséges következményeibe belenyugodva cselekedett, ölési szándéka eshetőleges volt.

Így a terhelti cselekvőség a Btk. 166.§ (1) bekezdés szerinti emberölés büntette alapesetének Btk. 16.§ szerinti kísérletét valósította meg.

A bűncselekmény jogi minősítésének változása következtében a kiszabott büntetés sem lehetett törvényes.

Az emberölés büntettének alapesete - az elkövetéskor hatályos szabályozás szerint - 5 évtől 15 évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendő. A terhelt többszörös visszaeső. Döntően erőszakos bűncselekmények miatt több ízben került elítélésre. E kedvezőtlen személyi körülmény egyértelműen kizárja a Btk. 87.§ alapján a törvényi minimumot el nem érő büntetés alkalmazását.

A büntetés kiszabása körében a megyei bíróság által számba vett bűnösségi körülmények közül a terhelti beismerés pusztán kisebb nyomatékkaal vehető számításba a felelősséget hozzátartozójára is hárító védekezés következetlensége miatt. Ugyanakkor a súlyosabb minősítés mellett további enyhítő körülmény az ölési szándék eshetőleges volta és a bűncselekmény kísérleti stádiuma.

Mindezen körülményekre figyelemmel a Btk. 37.§ és 83.§ szerinti büntetési célok és elvek maradéktalan megvalósulásához a rendelkező részben megjelölt büntetés szükséges.

A megyei bíróság egyéb rendelkezései törvényesek.

Mindezekre figyelemmel az ítéletábla a Be. 361.§ (1) bekezdésben írt nyilvános ülésen eljárva a Be. 372.§ (1) bekezdés alapján a rendelkező rész szerint megváltoztatta az első fokú ítéletet, míg egyebekben a Be. 371.§ (1) bekezdés alapján rendelkezett annak - a szükséges pontosítást követő - helybenhagyásáról.

Az ítélető tábla a Be. 381.§ (1) bekezdése alapján kötelezte a terheltet a kirendelt védői díjazás megfizetésére.

Debrecen, 2010. szeptember 15.

Dr. Kardos Sándor sk.
a tanács elnöke

dr. Gömöri Olivér sk.
a tanács tagja-előadó

dr. Háger Tamás sk.
a tanács tagja

Záradék: a Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Bíróság 2010. évi január hó 12. napján kihirdetett 7.B.1033/2008/32. számú ítélete az ítélető tábla ítéletében írt változtatással 2010. szeptember 15. napján emelkedett jogerőre és vált végrehajthatóvá.

Dr. Kardos Sándor sk.
a tanács elnöke

A kiadmány hitelűl
tisztviselő